

Heloïse perfundet omnia luce (instal·lació de l'artista Elena del Rivero)

Heloïsa ho impregna tot de llum (això és, *Heloïse perfundet omnia luce*). Fa repicar de nou les campanes de l'antiga universitat; teixeix el seu nom als vells murs que la sustenten; descendeix en cerimònia per la gran escalinata que l'ennobleix. Heloïsa impregna de nova música, de noves imatges i renovades paraules la Universitat de Barcelona; música, imatges i paraules de dona.

Amb la intervenció d'Elena del Rivero a l'edifici històric de la Universitat de Barcelona, Heloïsa comença a fer política del simbòlic d'una realitat que ja existeix. Elena no reclama Heloïsa, la reconeix, és a dir, l'explicita i celebra la seva presència, la presència femenina i la feminització de la universitat. Però, per què Heloïsa? Heloïsa és sinònim d'amor. D'amor en llibertat. Llibertat d'estimar, a banda d'un home (Abelard), el saber i el coneixement. Heloïsa, en la història d'Europa, significa la capacitat de donar-se tant a la saviesa femenina, la qual prové dels sentits, del sabor de *sapere*, com al coneixement de la universitat masculina, de la qual Abelard li va ensenyar les seves bases conceptuals.

Però si Heloïsa viu avui és perquè les dones hem portat l'amor a la universitat. Hem fet realitat el desig no només de ser-hi sinó de fundar espais propis que ens signifiquin lliurement. Aquest desig assenyala que l'amor és el germen del coneixement i de la política, de la política de les dones, aquella que, com es va insinuant, és la política. L'amor és la pràctica política i de coneixement més eficaç, ja que ens disposa en una relació transcendent, de moltíssima força però sense violència. Tot el que dones i homes fem en relació per evitar la violència és el nus de la política i l'òvul d'aquell coneixement que ni distreu ni avorreix sinó que engola i enamora, prenha per dintre i fa créixer.

La feminització de la universitat ha introduït aquesta nova forma de ser universitàries i universitaris. Els antics lemes inscrits als seus escuts patriarcal ("Libertas perfundet omnia luce" i "Perfundet omnia luce") ens hi exclouien. El d'Heloïsa ens hi inclou, però, a més ens el creiem. Perquè no creiem en les paraules de pedra sinó en les vives, les de la llengua materna, aquelles en què els noms coincideixen amb les coses. No oblidem que la relació docent, pilar de la pràctica universitària, sempre ha format part de l'ordre simbòlic de la mare. Tal com es pregunta María-Milagros Rivera Garretas, no pot ser casual que la universitat patriarcal s'hagi dit a si mateixa *alma mater*, això és, mare nutricia, malgrat haver aniquilat l'ordre simbòlic de la mare i haver cremat els seus sabers. La mare ensenya, des de l'amor, a parlar i a relacionar-nos amb el món i ser món. Una manera de ser i estar que trobem en Heloïsa quan ens mostra el coneixement no deslligat de l'amor, ni de la llibertat, ni de les paraules vives que l'acompanyen.

La feminització de la universitat comportarà que aquesta es reconegui de veritat sota aquest apel·latiu de mare nutricia? Quan cada vegada més universitàries posem la nostra llibertat de ser dona a la matriu de l'aula o del laboratori, de la secretaria o del despatx... o a la matriu d'allà on siguem, sí, s'hi reconeixerà, com moltes ja ho reconeixem.

Laura Mercader
Professora de Teoria de l'Art de la UB i vicedirectora de DUODA